

Dosarul nr. 2ra-1186/22
2-21120090-01-2ra-26082022

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud. I. Dragulean)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Ciobanu, A. Garbuz)

ÎNCHEIERE

09 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Mariana Pitic
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Vitalie Țentiu, reprezentat de avocatul Gabriela Moldovan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Țentiu împotriva Liudmilei Botezatu cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 11 august 2021, Vitalie Țentiu, reprezentat de avocatul Gabriela Moldovan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Liudmilei Botezatu, solicitând încasarea prejudiciului moral în mărime de 20000 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la data de 13 august 2019, aproximativ ora 16:30, Liudmila Botezatu, aflându-se în incinta Primăriei comunei Rotunda, r-nul Edineț, în urma unui discuții cu primarul Iușan Galina și percepatorul fiscal, Lilia Naconecinic, s-a adresat lui cu cuvinte necenzurate, or, el deține funcția de inginer cadastral în cadrul Primăriei comunei Rotunda, înjosindu-i onoarea și demnitatea. Drept urmare, în privința Liudmilei Botezatu a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție prevăzută de art. 69 alin. (1) Cod contravențional, injuria, adică vorbele sau faptele care lezează onoarea și demnitatea persoanei. La caz, pârâta a depășit în mod abuziv limita libertății de exprimare și a acționat cu rea-credință, fără un substrat factologic. Astfel, a suportat suferințele psihice, emoții negative generate de starea neplăcută în aspect psihologic, cum ar fi: tulburarea bunăstării psihice, a echilibrului sufletesc, umilința, iritarea, furia, starea de disconfort etc. Fiind o persoană cu funcție publică, i-a fost lezată onoarea în fața colegilor, dar și superiorilor săi.

Reclamantul a indicat că, prejudiciul moral constă în suferințele psihice suportate. Dauna morală și cea patrimonială nu sunt legate între ele, acea materială întotdeauna urmează de probat prin mijloace de probe, pe când cea morală, datorită faptului că nu poate fi probată prin intermediul probelor în majoritatea cazurilor, rămâne să fie bazată doar pe argumentele aduse de partea vătămată asupra survenirii

și manifestării prejudiciului dat. La caz, prejudiciul moral cauzat în rezultatul contravenției comise de către Liudmila Botezatu, l-a estimat la suma de 20000 de lei, deoarece această despăgubire bănească ar fi una ce ar putea acoperi suferințele morale suportate.

Prin hotărârea din 16 decembrie 2021 a Judecătorei Edineț, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Țentiu și s-a încasat de la Liudmila Botezatu în beneficiul lui Vitalie Țentiu suma de 2000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 2000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică; în rest pretențiile lui Vitalie Țentiu împotriva Liudmilei Botezatu au fost respinse ca fiind neîntemeiate; s-a încasat de la Liudmila Botezatu în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 100 de lei.

Prin decizia din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a admis cererea de apel depusă de Liudmila Botezatu, reprezentată de avocatul Igor Țurcanu și s-a modificat hotărârea din 16 decembrie 2021 a Judecătorei Edineț, sediul Central, prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la Liudmila Botezatu în beneficiul lui Vitalie Țentiu, de la 2000 de lei la 500,00 de lei și micșorarea cuantumului cheltuielilor de judecată de la 2000,00 de lei la 1500,00 de lei; în rest, hotărârea a fost menținută.

În consolidarea soluției, instanța de apel analizând probele reținute de prima instanță întru argumentarea concluziei sale, a ajuns la concluzia, că prima instanță nu a examinat cauza sub toate aspectele, reieșind din probele dobândite, emițând o soluție parțial corectă pe caz.

Obiectul litigiului în cauză îl constituie încasarea prejudiciului moral, cauzat prin delict, corespunzător, instanța, la examinarea și soluționarea cauzei, va aplica prevederile legale ce reglementează răspunderea civilă delictuală la data apariției răspunderii delictuale, adică la data de 13.08.2019.

Instanța a redat conținutul prevederilor art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, art. 9 alin. (1), art.16 alin.(1) lit.g), art. 19 alin. (1), art. 21, art. 776, art. 1998, art.2036 alin.(1), art.2037 alin.(1) Cod civil, art.45 alin.(1) Cod contravențional,

Cu referire la încasarea prejudiciului moral care se solicită de a fi încasat de Vitalie Țentiu de la Liudmila Botezatu pentru săvârșirea contravenției prevăzute de art.69 alin.(1) Cod contravențional, fiind sancționată cu amendă în mărime de 9 u.c. pentru faptul că, la data de 13 august 2019 în cadrul Primăriei Rotunda s-a adresat către Vitalie Țentiu cu cuvinte necenzurate, înjosindu-i onoarea și demnitatea ultimului, instanța de apel a considerat că, această pretenție corect a fost admisă, însă suma încasată cu titlu de prejudiciu moral în mărime de 2000 de lei este exagerată, urmând a fi modificată.

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța de judecată ia în considerare atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi, importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională), nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.), felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul.

Prin prisma celor enunțate și ținând cont de criteriul echității, care presupune că

despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite de persoana vinovată și suma acordată, instanța de apel a reținut parțial ca fiind corectă soluția instanței de fond în partea încasării prejudiciului moral de la Liudmila Botezatu în beneficiul lui Vitalie Țentiu urmând ca suma prejudiciului moral să fie modificată cu micșorarea acesteia de la 2000,00 de lei la 500,00 de lei.

Raportând prevederile normelor citate la speța dată, instanța de apel a conștientizat că, pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond și cea de apel, s-a constatat temeinicia pretențiilor înaintate de reclamantul/intimat Vitalie Țentiu privind încasarea prejudiciului moral în urma tragerii la răspundere contravențională a Liudmilei Botezatu în baza art. 69 alin. (1) Cod contravențional, prin care contravenientului i-a fost aplicată sancțiunea contravențională. Liudmila Botezatu nu a contestat procesul-verbal cu privire la contravenție.

Cu referire la suferințele morale care au fost pricinuite lui Vitalie Țentiu prin această acțiune, instanța de apel a considerat că suma încasată cu titlu de prejudiciu moral urmează a fi modificată prin micșorarea acesteia până la suma de 500,00 de lei.

Astfel, în acest sens, este de menționat că, la determinarea prejudiciului moral, urmează să se țină cont de practica Curții Europene a Drepturilor Omului și atunci când se acordă o sumă de bani cu titlu de prejudiciu moral, instanța judecătorească este obligată de a lua în considerare mai mulți factori.

Potrivit practicii Curții Europene, recunoașterea încălcării se consideră a constitui o satisfacție echitabilă în situația în care aceasta este suficientă pentru a aplana suferințele morale ale victimei. Doar în cazul în care Curtea constată că, încălcarea este atât de gravă încât printr-o simplă recunoaștere situația morală a victimei nu se va revendica, aceasta oferă o reparație echitabilă în formă bănească. Scopul nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu și preventiv. Finalitatea constatării și determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacții echitabile menite să atenueze suferințele victimei.

Instanța de apel a constatat că, însuși recunoașterea încălcării ordinii publice de către pârâtă și aplicarea acesteia o sancțiune contravențională constituie o satisfacție pentru Vitalie Țentiu. Iar suma de 500 de lei, după părerea instanței, ar asigura efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat și menținerea echilibrului între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Ca urmare, instanța de apel a ajuns la concluzia de a modifica hotărârea instanței de fond prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la Liudmila Botezatu în beneficiul lui Vitalie Țentiu de la 2000,00 de lei la 500,00 de lei.

Raportând prevederile art. 94 alin. (1), art. 96 alin. (1),(1¹), art. 98 alin. (1) Cod de procedură civilă, la materialele cauzei, instanța de apel a reținut că, în prezenta acțiune de către reclamantul/intimat Vitalie Țentiu s-a solicitat încasarea tuturor cheltuielilor de judecată. Instanța de fond a încasat în beneficiul reclamantului suma de 2000 de lei, suma dată a fost calculată din partea admisă din acțiune.

La caz, deoarece pretențiile de încasare a prejudiciului moral de la Liudmila Botezatu în beneficiul lui Vitalie Țentiu au fost admise parțial și instanța de apel a

ajuns la concluzia de a modifica suma încasată cu titlu de prejudiciu moral prin micșorare, în acest sens a conchis că, suma cheltuielilor de judecată încasate în mărime de 2000 de lei urmează a fi micșorate până la 1500 de lei, această sumă fiind reală, necesară și rezonabilă

La 05 august 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.143,147) și ulterior, la data de 10 august 2022, prin intermediul poștei (f.d.159), Vitalie Țentiu, reprezentat de avocatul Gabriela Moldovan, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În susținerea recursului s-a invocat că, instanța de apel a soluționat greșit cauza, a apreciat arbitrar probele. Astfel, nu poate fi reținută afirmația instanței de apel precum că, însuși recunoașterea încălcării ordinii publice de către pârâtă și aplicarea acesteia a sancțiunii contravenționale constituie o satisfacție. Iar suma de 500 de lei, în opinia instanței, ar asigura efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat și menținerea echilibrului între daunele efectiv pricinuite și suma acordată. Or, instanța nu a luat în considerare faptul că între părți au existat și raporturi de serviciu și era nevoit în fiecare zi să comunice cu pârâta, știind cu certitudine atitudinea pârâtei față de el. Mai mult, era întrebat de către colegi despre soluția luată pe caz, ceea ce în mod repetat a contribuit la accentuarea emoțiilor negative generate de starea neplăcută în aspect psihologic, cum ar fi: tulburarea bunăstării psihice, a echilibrului sufletesc, starea de disconfort. În opinia sa, argumentele invocate de instanța de apel privind micșorarea cuantumului prejudiciului moral de la 2000 de lei la 500 de lei sunt vădit eronate și lipsite de temei.

Recurentul a indicat că, potrivit practicii Curții Europene, aceasta oferă o reparație echitabilă victimei în formă bănească proporțional suferințelor psihice suportate de către persoana vătămată. Pe când instanța de apel, prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral, dar și a cuantumului cheltuielilor de judecată, a comis erori care au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale. Astfel, scopul reparatoriu și preventiv al încălcării drepturilor omului, în cazul de față nu va fi atins. Finalitatea constatării și determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacții echitabile menite să atenueze suferințele victimei, ceea ce de către instanța de apel nu a fost luat în considerare. Instanța de apel greșit a raportat probatoriul administrat la caz și a ajuns la concluzia de a admite cererea de apel.

Copia recursului declarat, prin scrisoarea datată cu 29 august 2022 (f.d.161) a fost expediată în adresa intimă, inclusiv avocatului Igor Țurcanu și a fost recepționată la 06 septembrie 2022, conform avizelor de recepție (f.d.162-163).

La 27 septembrie 2022, prin intermediul poștei (f.d.168), Liudmila Botezatu a depus referință, contrasemnată de avocatul Igor Țurcanu, la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea declarării recursului inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 16 iunie 2022, iar cererea de recurs a fost depusă la 05 august 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.143,147) și ulterior, la data de 10 august 2022, prin intermediul poștei (f.d.159), ceea ce denotă că, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Vitalie Țentiu, reprezentat de avocatul Gabriela Moldovan, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Vitalie Țentiu, reprezentat de avocatul Gabriela Moldovan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Vitalie Țentiu, reprezentat de avocatul Gabriela Moldovan.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Vitalie Țentiu, reprezentat de avocatul Gabriela Moldovan, împotriva deciziei din 16 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Mariana Pitic

Galina Stratulat